

NÉMETH LÁSZLÓ

Káin és Ábel

PARASZTTÖRTÉNET EGY FELVONÁSBAN

SZEREPLŐK:

PETHES SÁNDOR GAZDA

A FELESÉGE

PÉTER, A TANULT FIUK

JÓZSI, A PARASZT FIUK

VILMUS, VENDÉGLÁNY

A SZÓGA

A PATIKUS BUBUS

AZ ADÓÜGYI JEGYZŐ

CIGÁNYOK

(Nyárhajnal. Jobb fajta falusi ház. Nem az a primitív paraszt építkezés: az udvar egyik partján ház, istálló, másikon pince, ól, kút és trágyadomb, az udvar meg az utcára támul, hogy a sétáló a hasukba láthat. Ez a ház valamikor nemesi telek volt, zárkózott, kiesik a forgalomból. Az épület L alakba tört. Nézőtérrel szemben az emberek lakása, jobboldalt a barmoké. Balfelül a pince, egy roppant szederfa és a kocsik kihajtása az utca felé. Az utca nem látszik, a ház mögött húzódhat. A lakószobák előtt tornác, középiütt bejárat, balra, jobbra egy-egy tornácra nyitó ablak. Jobboldalt a fészter nagy, kitárt ajtaja, előbb a lóistállóé. A kettő közt megint egy szederfa, az alsó ágain lószerszámok. Alatta favágó tuskó, egy ottfeledt talyiga.

Még alig világosodik. Valamelyik ló megkeveredett, zuhog. Józsi felugrik a babszalmáról, amit a tornác jobb, nyi-

tott felére szórtak be éjszakára. Nagy darab, nehéz fiú: fölöltözve aludt valami szűrfélén. Berohan az istállóba. Onnét ordibál.)

JÓZSI: A szuszék a fejedet. Nem halod, hogy megkeveredett... Bonomó, nee. (Édeskésen, ahogy csak paraszt tud.) Macikám, Macikám (robaj). Rossebb azt a lóversenytérről szuperált méncsikó apádat... A kötőféktyit ódd el... Úgy na. Etöri nekem a lábát, hanem akkor a tied is etörik.

SZÓGA (bentről, álmos flegmával): No csak ne ijeggyen úgy meg. Még egyiké sem tört el.

JÓZSI: Tudod is te.

SZÓGA: Há, hogye tunnám.

JÓZSI (kijön, még piros, beleizzadt a vesződségbe): Ne felesülj, mer téged is meg gyemisztrállak.

SZÓGA (higgadtan utána ballag; Józsi-

A Gellért-hagyatékából előkerült – Hólvényi György által fölfedezett –, addig elvesztnék hitt egyfelvonásos.

val egykorú legény): Ilyen korántég, oszt má dühös. Há mén ma?

JÓZSI: A Studenka részre. Estére fikszund fertig vagy. Érted?

SZÓGA: Hát maga?

JÓZSI: Mit gyóntatsz te engem? Leszek, ahun leszek.

SZÓGA (*elbámul*): Gyóntatom?... Énnekem, mindegy. Csak gondútam, maga is kigyün. (*Bizalmasan*): A Roziék is ott kapának. Tennap este is meregetett arra mifelénk. Szép darab perszóna, de nem is szalad a kukoricával. Mondok, sokat húszes te, Rozi; talán meleg van? Aszongya, bizony, csuromvíz mindenem. Mondok, appedig nagy baj a fejeér cselédnél.

JÓZSI (*nevet*): Nem is merted te aszondani. (*Ráncba szedi az arcát, eszibe jut a szigorúsága*): Ergye dógodra... Várj csak, a fa meg elfogyott, fölfűrészelhetnéd azt az agárcát, ott rohad a pince mögött.

SZÓGA (*bemegy a fészerbe, lekasztja a fűrész*): Aztán igazán nem kómán a Rozi? Anye, pedig micsoda szép, kövér személy. A Kapás Karolinnak se volt gömbölyűbb fara, pedig az kastét szerzett rajta... Persze magának is ez kőne, ez a pesti.

(*Az elülső szoba ablakára bök.*)

JÓZSI: Mit firtatsz te engem? Én vagyok a szóga vagy te?

SZÓGA (*dóhog*): Tyű, fölűt ám a kórusra. Úgy urizál, akár az öccse.

JÓZSI: Mi bajod az öcsémmel?

SZÓGA: Avval semmi. Az kioskolázott úriember. Az leszógázhat, avval nem gyártunk együtt bilickézni. (*Röhög.*)

JÓZSI: Velem se jártál, te piszkos. Eliszkolj innét vagy...

SZÓGA: Jó van, jó. Megyek én, nem kő, hogy a Józsi küdjön. (*El a pince mögött.*)

JÓZSI (*utána ordít*): De apróra vágd ám, mert ha megint nem tér a kemencébe, hát...

(*Hallatszik, amint egy nagyobb fát vonszolnak, később fűrészelés.*)

PETHES (*krákgova, pöködve jön a lakásból, a vállát az ajtóba veri*): Ne neszezz, te. Fölkötöd Vilmust.

JÓZSI: Majd rongyot nyelek, hogy fő ne keccsem. Nem úgy húzta az magára a dunnát. Már elegendem van evvel a pesti kisasszonnyal. Olyan nyífa, azt kívánná, a lóbul is brillantín gyünne. Józsi, most a csizmád pucód meg, Józsi most frizé-

rozkodj, Józsi, most a körmeid me tégesd. Pusztuljak el innét hazulról, csakhogy űk ne pironkodjanak. Már a nyanya is asszongya: nem tucc annak a csikónak más nevet adni, muszáj, hogy Ringyó legyen. Kisebesedik tüle a füle, uan finom lett újabban. De hogy én csak te büdös vótam egész életemben, az nem ment a májára. Igenis neszezek. Csak neszezhettek ennél a büdös háznál. Megérdemölöm a munkám után.

PETHES: Hát csak neszezz.

JÓZSI: Neszezek is. (*A fűrész eláll; bömböl*): Rángasd azt a fűrész, mert megtanítlak. (*A fűrész megindul.*)

PETHES (*csöndes szeretettel, miközben a babot ponyvástul az uvarra te-regeti*): Bogaras vagy te, Józsi.

JÓZSI: Nekem mondja? Prészmítáljon, akire rátér.

PETHES: Az öcsédnek, ugye?

JÓZSI: Igenis annak.

PETHES: Kinyótt az a kezem alul.

JÓZSI: Én meg ippeg kinyóttam. Ha az öcsém előtt nincs tekintélye, én előttem sincs.

PETHES: Nincs-e?

JÓZSI: Nincs hát. Hun van az megírva, hogy annak mindent szabad, nekem meg semmit. Azt úgy ké-mélik, mintha köcsönbe volna. Az lumpúhat meg dűgűhet, amennyit a feje meg a fara elbír, én meg áldott nap robotulok, mégis én vagyok a rossz.

PETHES: Az anyád bónája. Annak imponál. Bezzeg nem imponát, ha én csinátam. Három faluban kihirdetett, hogy egy menyecskére rásandítottam. De a fia, a tanútt fia! A mútkor is ott űl az a vén szotyolarágó Ságiné komámasszony. Aszongya: tudja komámasszony, olyan fia mint a maguk Pétere, olyan nem egyhamar akad a környéken sem. Tudja, elnéztem a bálban, hogy az hugyan táncol, meg milyeneket kurjint, na, tudja, komámasszony. igazán ritkaság, hogy egy fiatalember mainap úgy mulasson. Ez a bolond meg űl és hízik. Dufla föllel kávéztatja a karutyulóját, csakhogy kedvire beszéljen.

JÓZSI: Azér maga az ember, hogy a talpára álljon. Most is hun kujtorog a híres? Más már rég dógozik, a mérnök űr meg jóég tudja hun feledkezik. Mérnök űr? Lesz is abbul mérnök űr.

PETHES: Hát már mér ne lenne?

JÓZSI: Tudom, amit tudok. Jobb lenne, ha a bizonyítványos könyvét nézdicselnék, ahelyett, hogy a kurjintásában gyönyörködnek. Csak vízsi hazulról a pénzt, éli a drága eleiséget, de hogy mire megy, nincs látszatja. Mondta nekem, aki vele tanul. Nem szégyelli magát? Meztelen báldot rendezni a postán. Ezt tanítyák Pesten. Összeszedik a legcafatabb szógálókat, azokkal szórakoznak. Ténne egy pógár fiatalember, a faluból is kiszónák, de ezeknek mindent szabad.

PETHES: No, azért te is hertelen vagy. Tudom én honnét piszkálják a hamut. (*Bizalmasan*): Bolondot tettem én is, amikor a fiam oskolázni hatam, de te is bolondot teszől, ha arra nézől, aki téged csak bűdös parasztnak tart. Hadd űket. A fene egye, legyenek űk urak, a vén bolond anyádat is beleszámíttal, mi meg maradjunk parasztnak.

JÓZSI (*a felcsattanó dühtől alig jut szóhoz*): Én nem értem magukat, mit ettek maguk? erőnek erejével belém tukmálják, azt a nyafkát. Mér én egy szót sem szólhatok erre a bitangra, mer, hja, irilli tüle a Vilmust. Tartsa meg Vilmust, de ne gondújja, hogy az én inambul ű uraskodik. Nem azért kelek hajnalban, hogy ő hajnalban fekhessen. Verják ki őt is, ott a szöllő, perme- tezen vagy fogdossa a kukacokat, vagy ami jól esik, de itthon ne é- ren, mert uan csárdást jár, a Vil- mussal se szebbet. Azt megmond- hatja neki.

PETHES (*elgondolkozva*): Mit gondúsz, verhetem a babot? Nem ébred föl a Vilmus?

(*Péter adóügyi jegyző, patikus Bubus, cigányok jönnek. Mindegyiknél egy ső- rös üveg. A bögös kalapját bevették.*)

PÉTER (*részeg, az első szoba ablaka alá botorkál; mülump és elátkozott hülye egy személyben*): Ácsi!

PRÍMAS: Igenis.

PÉTER: Ácsi... Felelj, ha kérdelek.

PRÍMAS: Igenis.

PÉTER (*ábrándoskodón a cimborák- hoz*): Itt szunnyad ő. (*Dúdol*): Kis ablakát megverem, kinyítani nem merem.

JEGYZŐ (*Dunántúlra szorult Falstaff, ötvenéves, pocakos*): Volna egy pro- pozícióm.

PÉTER: Apró popó!

JEGYZŐ: Sajó kutyám, jaj de mélyen- aluszol.

BUBUS (*ifjú tökmag*): Megszavazom.

PÉTER: De uraim, ez a pillanat. (*Sza- val*): A pillanat nagyszerűsége szor- rítva hat le keblemre... Ácsi: Áll- tam ablakod alatt.

PRÍMAS: Igenis. (*Int a cigányoknak, macskazene.*)

JEGYZŐ: Anakronizmus. A holdvilág. anakronizmus. Én, hivatalos sze- mély. Sári község adóügyi jegyzője tiltakozom ezen beállítás ellen.

BUBUS: Az előttem szólóval tartok.

PÉTER: De uraim, a pillanat nagysze- rűsége.

PETHESNÉ (*kidugja a fejét a lakásaj- tón; kócos, hálórékliben van, izga- tott*): Éjjeli zene. Sándor, egy kis bort az uraknak. Adom a kancsót. (*Visszabújik.*)

JÓZSI (*gúnyosan*): A belsőbül hozzon, amit az ezüstlakodalmára spóru- l.

(*Egy kancsó nyúlik ki az ajtóresen, Pethes a pincébe ballag.*)

PÉTER (*az ablakot veri*): Talán kinyit- ná. Ácsi. Mit tagadod rózsám, hogy szeretsz.

VILMUS (*kinyit*): Jó reggelt fiúk. De hisz világos nappal van. Várjanak, pongyolát kapok és jövök. (*Az ab- lak becsapódik.*)

JÓZSI (*a cigányokhoz*): Ne kornyikál- jatok itt. (*A primáshoz*): Nem látja, Árpád, hogy nappal van. Menjenek, amíg szép szerével lehet. (*Cigányok. elsompolyognak.*)

PÉTER: Ácsi... De minek is tagadnád, hej tagadnád.

JEGYZŐ, BUBUS (*a tornác párkányá- ra kapaszkodnak, összeborulnak*): Tagadnád, hej tagadnád.

JÓZSI: Kejjenek onnét. Elpiszkítják a gádet.

JEGYZŐ: De kérem, de kérem. (*Öblö- sen*): A hagyományos magyar ven- déglátás.

PETHESNÉ (*tálcán poharakkal, felöl- tözve jön*): Csak tessék maradni, jegyző úr. (*Józsához*): Eriggy dógod- ra.

JÓZSI (*hümmögve elődalog, a fészerbe veszi magát.*)

PETHES (*hozza a bort.*)

PETHESNÉ: Mért ebbül? Mért nem a- kdarbul?

PETHES: Beletörött a héber.

- PETHESNÉ (tölt): Tessék jegyző úr, tessék Bubus.
- VILMUS (megjelenik a tornácán, könyvű, pesti fajsúly; libegős pongyola, színészösen rázza a kacsóját): Jó napot fiúk. Ilyenkor kell éjjeli zenét adni?
- PÉTER: Csókolom a kis kezed. (Bajtársaira mutat): Zuru és Huru urak.
- JEGYZŐ: A cári balett tagjai. (Felkapja Bubust, végig pörgeti az udvaron, a szederfa alatt elesnek.)
- VILMUS (tapsikol, erőltetetten pesti): Juj, de jó pofák! Ezért érdemes volt Sáriba jönni.
- JEGYZŐ (meglátja a taligát): Nédd-e, talyiga. Hocci ülj bele. (Bubus beül.)
- JEGYZŐ (kifele tolja): Meszet vegyenek. Meszeet! (Kikötyikéli Bubust az utcára.)
- PETHESNÉ: Itt a palotai ember. (Utána szalad lelkendezve.) Nahát, képes rá.
- VILMUS (Péterhez): Jó kis barátaid vannak.
- PÉTER (a mellét veri): Hja, itt nem limonádé folyik.
- VILMUS (kacéran): Aztán mi folyik?
- PÉTER: Hej, Vilmus, ha te azt kitapasztalnád. (Elkapja Vilmus derekát, de bizonytalanul.)
- VILMUS (löki, sikongat): Menj, szemtelen.
- JÓZSI (jön a fészerből, észreveszi, hogy nincs ott a talicska): Hun a talicska?
- PETHES (a kőlábon ül): Azt már fújhatod.
- JÓZSI (meglátja a suttogó párt, nagyot kiált): Péter!
- PÉTER: Na.
- JÓZSI: Mi csinyátatok a talicskával?
- PÉTER: Gyaloghintóvá avanszált.
- VILMUS: Tudod, mi az, avanszált?
- PÉTER (parasztosan): Avanszérozott, ú úgy érti.
- JÓZSI: Velem ne viccöljetek. Hun a talicska? A szóga rögvest kész, aszt be kő tragacsúni a fát.
- PÉTER: Háccsak tragacsúd. (Vilmus kacag.)
- JÓZSI (paprika): De hun a talicska? A kenyeret megeszítetek, de csak kárt tesztek a háznál. Mít csinátatok a talicskával?
- PETHESNÉ (jön az utca felől): Nagy huncut ez a jegyző. Elvitte arra alá. Már ott talicskálja a zsidó templom sarkán. A népek majd megszakadnak. A patikáros Bubus meg csak sikongat, hogy kiszállna, de az öreg nem engedi. Nahát jó vicc.
- JÓZSI: Összetörök a talicskám.
- PETHESNÉ: Ne sopánkodj, azért a nyomorult talicskéért.
- PÉTER: Gyászba öltözik, ha el talál törni.
- JÓZSI: Gyászba hát. Nincs pénz talicskára. Kell a diák úrfinak cigányra meg kurvázni Pesten.
- VILMUS: Fúj, moderálhatná magát.
- JÓZSI: Persze, én moderálhatnám. Ű teheti, nekem meg mondani se szabad.
- PÉTER: Mondhatod finomabban is.
- JÓZSI: Mért nem oskolázott az apám, majd finom lennék, mint te.
- PETHESNÉ (főlpattan): Mért nem oskolázott? Mert úgy kellett a rektor elejbe verni. Inkább elmentél gombozni, csak tanúnyi ne kelljen.
- JÓZSI: Mert a fia tán pökte a tudományt. Nekem ugyan egy fene. Ilyen mezei jogással még mindig fölerek. Bánom én, de engem ne csúfoljon. Ű is ott bútt a világba, ahol én.
- PÉTER: Nem nagy dicsőségem.
- JÓZSI: Nekem se. Egy naplopó, aki az én kezem után uraskodik.
- PÉTER (józan): Az apám keze után.
- JÓZSI: Az enyimé után. Én teszek itt mindent. Engem nyom a dolog. Én vagyok kinn vetőkkel, aratókkal, nagy télben a nádverőkkel is. Jó, hogy a masinához oda nem tótak félrészesnek. Éppég azt teszem, amit a szóga.
- PÉTER: Hozzá pászolsz.
- JÓZSI: Hozzá is. Béres az ökörhöz, sintér a kutyához. Ki miben dolgozik. Én a szógához, te a cigányokhoz meg a jómadarakhoz.
- PETHESNÉ: De most már elég legyen.
- JÓZSI: Most gyün a java. Mert én ezt nem állom tovább. Nem vagyok az öcsém igása. Annyi jussom van az élethő, mint neki. Ű tudott tanúni, én nem. Belüle úr lett, belülem paraszt. Kvittek vagyunk. De uan buta én sem vagyok ám, hogy csak egy vellát is mozdítsak, amíg a fiatalúr a másikat meg nem fogja. Ólég pénzt utána szórunk, télen átul most ne vakációzzon, dóguzzon meg érte. Ott a permetülő, végy piszkos göncöt, oszt ki a szöllőbe. Majd nem locsolod olyan könnyiden a bort, ha meghajlongasz érte.
- PETHESNÉ: Gyüjj má eszedhő.

JÓZSI: Most gyüvök. Bárcsak elejítől így fogtam volna. Mégy-e?

PÉTER: Nekem legfőllebb az apám parancsol. Jól néznék ki, ha a te raplidhoz kéne igazodnom.

PETHES: Az ám. Ilyet csak gondúni is. A szemem sülne ki.

JÓZSI: Csak takarózz az anyád kötőjivel. Kihessegetlek én mögüle. Igenis parancsolok neked. A kenyér parancsol, amit én utánam falsz. Rátok dülne a ház, az egész cifrálkodó pereputyra, ha én nem vonék. Avval hencceg, hogy az anyád téged totojgat. Persze, mert te kalapot teszöl a fejibe és az ivópajtásaid aszongyák, kiszthand Pethes néni. Mi köll egy asszonynak? Avval hencceg, hogy én mire böcsüllek. Nédd-e, ennyire. (*Kiköp és eltapodja.*) Látod?

PÉTER (*főlényesen, de sápadtan*): Kutyából nem lesz szalonna.

PETHESNÉ (*Pétért csigatja*): Hadd el, rajta van.

JÓZSI: Én kutya maradtam, ti akartok szalonna lenni. Magadat simfököd, de el is talátd. Nem úr, aki ilyeneket tesz, csak uan parasztbul kitollasodott.

PÉTER (*gúnyosan*): Nem rég vagyok én olyan rossz neked. Én nem tehetek róla, ha valaki reménytelenül szerelmes.

VILMUS: Ugyan, Péter.

JÓZSI (*vadul*): Szerelmes az öreganyád. Mi dógozunk, mi nem érünk arra rá. Mégy permetülni?

PÉTER: Nem megyek.

JÓZSI (*a szemébe néz*): Nem?

PÉTER: Nem. (*Vad farkasszem. Józsi-ban már-már lehül a fölfortyant szolgavér. Péter észreveszi, a szemébe röhög. Józsi föllobog, elcsattan a pofon.*)

VILMUS: Jesszus. (*Hátrahúzódik.*)

JÓZSI: Ne. Mégy permetülni?

PÉTER (*sír a dühtől, Józsinak rohan, Pethesné lefogja*): Nem megyek. Tudod?

JÓZSI: Nem? (*Újra ütni készül.*)

PETHESNÉ (*ráugrik*): Engem üss, te büdös. Engem üss.

VILMUS: Vadállat.

PETHES (*akí némán nézte, odafut*): Az anyádat meg ne vágd, a jóistenedet.

JÓZSI: Maga is velük tart? Magából is kutyát csináltak.

PETHESNÉ: Csináltak? Belüled ki csinát? Neked köllött a béreskompánia. Már surján korodban velük

cimboráltál. Még a szagát is kerülted minden úrfélének. Még tisztálkodni is röstelltél. Te szidod a szüleidet, hogy elnyomtak? Te fogsz igazságot tenni az én házamnál? Te pofozod meg a testvéredet? Addig nem ülsz az asztalomhoz, amíg meg nem kéred.

PÉTER: Kell is a megkérése. Annyi, mintha a ló rúg meg. Végre is nem párbajozhatunk. (*Bemegy a házba, becsapja az ajtót, Vilmus utána, szelíd-óvatosan.*)

PETHESNÉ: Igaza van. Veszekedett állat vagy, ki kell térti az utadból. Hanem addig nem üsz az asztalomhó... (*Ő is bevonul.*)

JÓZSI: Nem is ülök. Üljön a halál. (*Odaáll a tuskó elé, kivessi a fejését, belesújt egyszer, kétszer, háromszor.*)

PETHES (*veri a babot a hadaróval, meg-megáll*): Azér elkétt neki.

JÓZSI: Maga is most mondja. Az elébb maga is hegyibém gyütt.

PETHES: Hát persze. A feleségemet csak nem hagyom elagyabugyálni. (*Veri a szalmát.*) Olyan vagy te Józsi, mint a lisztes zsák, nehezen esöl, de hertelen. Most aztán vakard a fejed, hogy békéled meg édesanyád.

JÓZSI: Békélje a nyavalya.

PETHES: Pedig muszáj. A szavát állja, nem enged az asztalhoz.

JÓZSI: Nem is kívánczom.

PETHES: Sósán akarsz élni?

JÓZSI: Lesz asztal, ahova a munkámért oda engednek.

PETHES: Szögáni mégy?

JÓZSI: Ha itt vagyok szóga, ha másutt. Ott legalább nem böcsmérünek.

PETHES: Na, ha még az anyád böcsmérül. Az öcsédre meg ne adj; tedd, hogy nem is látod.

JÓZSI: A tulajdon anyám köti rám, hogy tisztálkodni se szerettem.

PETHES: Ugy vót az, Józsi. Még a vályutól is féltél, hogy belemosdatnak.

JÓZSI (*dühös*): De én rám azt ne köcscsék. Hogy minden lófra gyüttment rajtam vigyorogjon. Láta azt a pestit, füléig szaladt a szája.

PETHES: Káprázott a szemed. Meg vót neszüve, szegény, úgy ordibáltál. Vót is annak ideje nevetni.

JÓZSI: Van annak, ha rajtam kő. Még a Pétert is inkább szivelem, mint ezt az aludttej színűt. Csak csacsog mint a madár, azt kacarászik, hogy

- végigfut rajtam a dühös meleg. Azért gyün ide, hogy rajtunk mullasson? Mi a fenének van ez itt?
- PETHES: Az anyád rokonnya, tüle kérdd. Meg nem is rossz teremtés.
- JÓZSI: Nem rossz... Mer a pipáját a szájába igazítja. Meglássá, emberhalál lesz még e miatt.
- PETHES (*sunyin*): Jószerencse, hogy te elvándorúsz.
- JÓZSI (*észhez kap*): El is. (*Belevág a tuskóba.*) Ellóttek innét, majd meglátják, mire mennek nálam nékű.
- PETHES: Hát csakugyan elmégy.
- JÓZSI: Hát persze, hogy csakugyan.
- PETHES: Ne bolondozz, Józsi.
- VILMUS (*az ajtóbul*): Bácsi, reggelizni.
- PETHES: Hallod Józsi. Gyere, azt nyughass má.
- JÓZSI: Nem való nekem reggeli. A szóga fölöstökömözik.
- PETHES: Beszélj vele, kishugám. Világgá akar menni. (*Bemegy.*)
- VILMUS: Mit akar maga, Józsi?
- JÓZSI: Ne fájjon az magának... Ilyen dógom, akárhun is lesz.
- VILMUS: Hát olyan rossz itt? (*Mint népszínművekben hallani*): Itt tudná hagyni a szülői házat, ahol felnőtt, a szederfás udvart, az istállót, az apját, a lovakat? Nem kötik az emlékei a gyerekkorának?
- SZÓGA (*pince felől érkezik, keresi a talicskát, meg-megáll, figyel a diskurzust.*)
- JÓZSI: Nem értem én, hogy mit beszél. A polgári olvasóban, a történetekben vannak ilyenek. Pofonütöttem az öcsémet és nem kérem meg. Puntum. Inkább elmegyek szógáni.
- VILMUS: Csak visszavágyna.
- JÓZSI: Ha visszavágyok, visszagyüvök. Az üngömet is megcsókúnák, csak gyűjjelek. Licitációra kerül úgy is az egész frekvencia. De én nem gyüvök. Rohadjon el a ház, meg aki csak benne van.
- VILMUS: Én is?
- JÓZSI: Maga is... Mit pislog rám? Aszisi, nem tudom, mit gondol.
- VILMUS: Ha tudná, itthon maradna.
- JÓZSI: Épp azért nem maradok. Maga üldöz ki a falumból. Az öcsémet is magáért ütöttem pofon. Azér, hogy maga mit gondol. Hát ne merje azt gondúni, tudja... Kisasszony.
- VILMUS: Ha magának jobb így.
- PETHESNÉ: Vilmus, hol maradsz?
- VILMUS: Megyek, Zsófi néném. (*Józsihoz*): Gondolja meg Józsi. Bejön, morog valamit, hogy nem akarta.
- JÓZSI: Akartam én.
- VILMUS: Az mindegy, szóval morog valamit, aztán leül. Nem történt semmi. (*Józsi már enged, Vilmus átöleli a vállát, húzza befelé.*)
- JÓZSI (*hirtelen eltaszítja*): Erisszen.
- VILMUS (*nevet*): Nekem mindegy. (*Be-fut.*)
- SZÓGA: MÉR taszítja el?
- JÓZSI: Hát te mit keresel itt?
- SZÓGA: A talicskát, kész a fa. Mondja, mért taszította el?
- JÓZSI: Kuss.
- SZÓGA: Naccerű ám az ilyen kis filigrány. Ez a pesti ruha is megbizgálja az ember girincecsontját. Ha én béres létemre egy ilyet elkaphatnék. Az ismétlő iskolában a Pék Erzsí ült srégül előttem, az is ilyen harisnyát hordott, már akkortég azt néztem. Éccaka is vele vesződtem. De sokszor elvert érte a mester (*csönd*). Na, én is itt hagylak, te öreg szederfa. Egy helyre szegődünk, igaz-e Józsi?
- JÓZSI: Mit locsogó?
- SZÓGA: Hogy egy helyre megindulunk. Hallom, maga is szógáni készül.
- JÓZSI: Én-e?
- SZÓGA: Ezen melegjében mondta.
- JÓZSI: Én?
- SZÓGA: Maga hát. Vagy nem igaz?
- JÓZSI: Hát persze, hogy nem. Én szógáni? Hogy veled egy asztalnál egyek?
- SZÓGA: Az más. Akkor minek mondta?
- JÓZSI: Mert mérges voltam. (*Kisvartatva.*) Azoknak mondtam. Csak nem ettem gombát, hogy a más kezébe legyek, amikor ötven holdon kistenen vagyok... A fene a nyafogó úrféléjét. (*Letelepedik a tuskóra, mint valami trónusra.*)

(Függöny)

1926. január